

ਸਿਵਲ ਫੁਟਰਲ

ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡੀ.ਰੇ ਮਹਾਜਨ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਡਾ. ਪੀ.ਏ. ਖਾਲ ਅਤੇ ਗੋਰ, -ਪਟੀਸ਼ਨਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਧੰਜਾਬ ਸਟੇਟ, -ਜਵਾਬਦਾਰਤਾ।

1958 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਨੰ. 679

5 ਆਰਤੂਬਰ, 1961

ਧੰਜਾਬ ਦੁਰਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਧਾਰਕ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ (1958 ਦਾ XV)-ਸੈਕਸ਼ਨ 7, 8, 11, 12, 13, 14, 20(2), 21 30, 32 ਅਤੇ ਫਾਰਮ ਬੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਰੀ ਮੈਡੀਰਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਖਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੰਦਿਯਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਅਤਿ-ਅਵਿਯਾਧਰਤਾ ਹੈ-ਮੈਡੀਰਲ ਖੇਸ਼ੇ- ਰੀ ਮੁਨਾਫੇ ਲਈ ਰੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਰਿਸੇ ਡਾਰਟਰੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ-ਰੀ ਵਧਾਰਕ ਸਥਾਪਨਾ-ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੰਦਿਯਾਨ (1950)-ਆਰਟੀਰਲ 19(6)- ਖਾਬੰਦੀਆਂ ਘਟਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਵਾਜਬ ਹੈ ਖਰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਲਈ ਰੋਮ ਰਦਾ ਹੈ-ਰੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜੇਰ ਧੰਜਾਬ ਸਾਧਮ ਐਂਡ ਰਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1958 ਦੇ ਉਧਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਛੋਟਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਰੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੰਦਰਭ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਡੀਰਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ 'ਤੇ ਖਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਰੋਮ ਨਹੀਂ ਰਦੇ, ਖਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਐਕਟ ਮੰਦਿਯਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਰਲ 19 ਨੂੰ ਆਰਟੀਰਲ 19(1)(ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਡੀਰਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਮੈਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਰਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਧੰਜਾਬ ਸਾਧਮ ਐਂਡ ਰਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1958 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਡਾਰਟਰੀ ਖੇਸ਼ਾ ਮੁਨਾਫੇ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਖੇਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੈਡੀਰਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ "ਵਧਾਰਕ ਸਥਾਪਨਾ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ, ਧਾਰਮਿਕੀਆਂ ਦੀ ਵਾਜ਼ਬਤਾ ਲਈ ਸਹੀ ਧਰੀਖਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਵਾਜ਼ਬ ਹਨ ਪਰ ਜੋ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਮਿਕੀ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਲਾਭ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕੀਆਂ ਗੈਰਵਾਜ਼ਬ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਕਿਸੇ ਰਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਡਰ-ਮਟਿੰਗ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਖੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵਾਜ਼ਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

11 ਅਕਤੂਬਰ, 1960 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਲ. ਗੋਸਾਈਂ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ 5 ਅਕਤੂਬਰ, 1961 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਮਹਾਜਨ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਡਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਐਕਟ ਨੰ. 15 ਆਫ 1958, ਖੋਜਾਬ ਸਾਥਮ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1958, ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਧਾਰਾ 7, 11, 12, 13 ਅਤੇ 14 ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਮੈਂਡੀਰਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਖੇਸ਼ੇ ਲਈ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ, ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਅਗਤਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਦਲੀਖ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਗਜਿੰਦਰ ਨਾਥ, ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਐਚ.ਐਸ. ਦੁਆਬੀਆ ਅਤੇ ਏ.ਐਮ. ਸੂਰੀ, ਵਕੀਲ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.-ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ।

ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜੁਣੇਤੀ ਖੋਜਾਬ ਸੋਧਜ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਐਕਟ (1958 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 15) ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਡਾਰਟਰੀ ਖੇਸ਼ੇ ਅਤੇ

ਪਟੀਸ਼ਨਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਨੀਰੀ ਸਟਾਫ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖੋਸ਼ੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮਾਰੇ ਵਿਗਰਹ ਖਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1, ਅੰਬਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਰਜਨ ਹੈ ਜੋ ਗਾਇਨਾਰੋਲੋਜੀ ਅਤੇ ਖੂਸ਼ੂਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੇਡੀ ਡਾਕਟਰ, ਤਿੰਨ ਨਰਸਾਂ, ਦੋ ਦਾਈਆਂ, ਇੱਕ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਅਤੇ ਐਸ-ਐਸ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ, ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਦੋ ਸਵੀਥਰ ਹਨ। ਆਊਟ-ਡੋਰ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਆਮ ਖੰਟੇ ਸਵੇਰੇ 7.30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ 1.0 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ 4.0 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 8.0 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹਨ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਗਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰ 2.0 ਵਜੇ ਤੋਂ ਅਧਰੋਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਅਧਰੋਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮ 7.0 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦੇਰ ਨਾਲ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧਰੋਸ਼ਨ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹਨਾਂ ਖਾਮ ਦਿਨਾਂ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 2 ਖੰਟੇ ਆਪਣੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਣੇਏ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਦਿਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਲੀਵਰੀ ਕਦੇ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਖੂਬਰਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਮ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਖੰਟਿਆਂ ਦੋਰਾਨ ਆਪਣੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਇਹਨਾਂ ਖੰਟਿਆਂ ਦੋਰਾਨ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਖਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਖੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਹਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਖੂਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕੇਸ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਜੇ ਵੀ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਰਨੀਰੀ ਸਹਾਇਕ ਰੱਖਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਹਾਇਕ ਆਮਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਹਾਇਕਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਖਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਡਬਲ ਸਟਾਫ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੁਸ਼ਲ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਖ਼ਾਸਤ ਕਰਨਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਖਹੁਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਖੋਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਸਹਾਇਕਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਖਾਬੇਦੀਆਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਨੁਕਸਾਨ ਖਹੁਚਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਖੋਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2, ਇੱਕ ਅਭਿਆਸੀ ਪੈਥੋਲੋਜਿਸਟ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਉਸਦਾ ਕਲੀਨਿਕ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਖੂਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਸਹਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਆਮ ਕੇਸ ਦੇ ਖੰਟੇ ਸਵੇਰੇ 8.0 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 8.0 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦੁਪਹਿਰ 12.0 ਵਜੇ ਤੋਂ 2.0 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਹਾਇਕ ਨੂੰ ਦੋ ਖੰਟੇ ਦੇ ਖ਼ੋਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਹਿਲੂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖੋਸ਼ੇ 20, 21, 22 ਅਤੇ 23 ਵਿੱਚ ਕਰਮਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ

ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਡਾਰਟਰੀ ਖੋਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡਾਰਟਰੀ ਯੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਧਰੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੁਝ ਫੰਕਸ਼ਨ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸਕੈਲਡ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੇਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 3, ਸੈਕਟਰ 22-ਡੀ ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਯੈਕਟਿਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਇੱਕ ਡਾਰਟਰ ਅਤੇ ਸਰਜਨ ਹਨ। ਉਹ ਇੱਕ ਕਲੀਨਿਕ ਦਾ ਯੂਬੰਧਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਆਮ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟੇ ਸਵੇਰੇ 8.0 ਵਜੇ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ 12.0 ਵਜੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ 4.0 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 8.0 ਵਜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਸਹਾਇਕ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਹਾਇਕ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਨਾਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਕਰਤਾ ਨੇ ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਮਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ। ਉਸਦੀ ਕਲੀਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਥਾਬੰਧੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਦੇਨਜ਼ਰ ਸਹਾਇਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਖੋਸ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਨੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਡਾਰਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਖੋਸ਼ੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਧਿਕ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 7, ਡਾਰਟਰਾਂ ਦੀ ਯੈਕਟਿਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੋਸ਼ੇਵਰ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, 15, 19 ਅਤੇ 39-ਏ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਧਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਯਾਨੀ ਕਿ, ਦਿਨ ਵਿੱਚ 8 ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਸਰਤ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ 50 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਜਰਤਾਂ ਦੀ ਆਮ ਦਰ ਨਾਲੋਂ ਦੁੱਗਣਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਥਾਬੰਧੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕੰਮ

ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਸਹਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਨਰਸਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ
ਗਨ। ਖਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਦੋਹਰੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ
ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀ ਵਾਧਾ ਸਿਰਫ 6 ਤੋਂ 10 ਯੂਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਹਰੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਖਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਭਾਰੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਨੂੰ ਗਲਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਥਾਮੇ
ਮੈਡੀਕਲ ਜ਼ੁਨੀਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ
ਖਟੀਸ਼ਨਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਖਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਐਕਟ
ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) (ਜੀ) ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਗਨ।

ਖਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ
ਗਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਗਨ।

ਖਟੀਸ਼ਨਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7, 11, 12, 13, 14, 30 ਅਤੇ 32 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਐਕਟ
ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 21, 8 ਅਤੇ 20 (2) ਅਤੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ 'ਬੀ' ਫਾਰਮ 'ਤੇ
ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਖਟੀਸ਼ਨ 8 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਐਕਟ ਦੀ
ਧਾਰਾ 28 ਅਧੀਨ ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤੀਆਂ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ
ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਲੇਬਰ ਵਿਭਾਗ

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ

ਮਿਤੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 26 ਜੂਨ, 1958

ਨੰਬਰ 7339-ਸੀ-ਲੈਬ.-58/20920-ਧੰਜਾਬ ਦੁਰਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਧਾਰਕ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1958,
(1958 ਦਾ ਧੰਜਾਬ ਐਕਟ 15) ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ
ਹੋਏ, ਧੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ, ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮਾਂ ਅਤੇ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8(2) ਅਤੇ 30(1) ਦੇ
ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਛੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੈ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ
ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਖੰਟੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ
ਗਏ ਕੰਮ ਦੇ ਖੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।"

ਇਹ ਖਟੀਸ਼ਨ 26 ਅਗਸਤ, 1960 ਨੂੰ ਗੋਸਾਈਂ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 11 ਅਕਤੂਬਰ, 1960 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮਾਮਲਾ ਨਿਖਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਖਟੀਸ਼ਨਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਹਨ-

- (1) ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਰਾਨਾਂ ਵਧਾਰਕ ਆਦਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜੈਰਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ;
- (2) ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਧਾਰਕ ਆਦਾਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੈਰਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੈਰਟ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੈਰਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(ਜੀ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ
- (3) ਇਹ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਡਾਰਟਰੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੋਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਖਾਬੇਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ- ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਖਾਬੇਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਖਾਬੇਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ।

ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਖਣੇ ਖੋਸ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਡਾਰਟਰ ਇਸ ਜੈਰਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਖੇੜੇ ਗਏ ਹਨ, ਖਰ ਰਬਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਆਦਾਰੇ ਇਸ ਜੈਰਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਖਰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖਾਬੇਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਰਬਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਆਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜੈਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਜੈਰਟ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੈਰਟ ਦੇ ਅਟੱਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੈਰਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਖਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਗੁਣ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਉਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉੱਥਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਖਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਖੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ 10 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1961 ਨੂੰ ਸੁਖਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲਨਾਮ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਖੰਜਾਬ ਰਾਜ (ਸਿੱਟ ਖਟੀਸ਼ਨ ਨੰ: 164 ਆਫ਼ 1958) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਖਟੀਸ਼ਨਰਤਾ ਇੱਕ

ਬੇਰ ਅਨਾਜ ਵਧਾਰੀ ਦਾ ਰਾਬੇਬਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਖਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਛੋਟੇ ਖੱਯਰ 'ਤੇ ਖੂਬੂਤਾ ਰਾਬੇਬਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਖਰ ਆਪਣੇ ਖਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ਜੋ ਲੋੜ ਖਈ ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਦ ਰਾਬੇਬਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੂਬੂਤਾ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ: -

(1) ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਉਹ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਆਮ ਖੰਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਜਾਂ 10 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਖਾਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ:

(2) ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਖਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਖੂਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘਾਜ਼ਾ 9 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੰਏਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਮਾਯੋਜਨ ਰਾਫ਼ੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(3) ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਵਧਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਖਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਅਤੇ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂ ਸਰਜੀਕਲ ਲੋੜਾਂ ਜਾਂ ਉਪਕਰਣਾਂ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰ, ਕਮਜ਼ੋਰ, ਬੇਸਹਾਰਾ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਦਾ ਇਲਾਜ ਜਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਖਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(2) ਅਤੇ 30(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਘਾਜ਼ਾ 7 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੰਮ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਖੰਏਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸੁਖਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਖਟੀਸ਼ਨਕਰ ਖਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਖਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੌਰ ਖਹਿਲੀਆਂ ਦੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ:-

"2(1)(iv) 'ਵਧਾਰਕ ਸਥਾਪਨਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਹਾਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਬੇਬਾਰ, ਵਧਾਰ ਜਾਂ ਯੇਸ਼ਾ ਲਾਭ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਖੱਤਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਛਪਾਈ ਅਦਾਰੇ ਅਤੇ ਅਹਾਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਿੰਗ, ਬੀਮਾ ਸਟਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦਾ ਰਾਬੇਬਾਰ, ਦਲਾਲੀ ਜਾਂ ਉਯਜ ਦਾ ਵਟਾਂਦਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਟਲ, ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਬੋਰਡਿੰਗ ਜਾਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੇ ਖਰ,

ਬੀਏਟਰ, ਸਿਨੇਮਾ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਰੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਧਾਰਕ ਆਦਾਰੇ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ;

"2(viii) 'ਸਥਾਪਨਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਜਾਂ ਵਧਾਰਕ ਆਦਾਰਾ;

"2(xxv) 'ਦੁਕਾਨ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਗਤਾ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਧਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਫ਼ਤਰ, ਸਟੋਰ-ਰੂਮ, ਗੋਦਾਮ ਜਾਂ ਵੇਅਰ ਹਾਊਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉਸੇ ਅਗਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਅਜਿਹੇ ਵਧਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਧਾਰਕ ਆਦਾਰੇ ਜਾਂ ਫੈਕਟਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਦੁਕਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਫੈਕਟਰੀਜ਼ ਐਕਟ, 1948, (1948 ਦਾ LXIII) ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ;

"3. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ

- (ੲ) * * * * *
- (ਬੀ) * * * * *
- (ਸੀ) * * * * *
- (ਡੀ) * * * * *
- (ਈ) * * * * *
- (ਐਫ) * * * * *

(ਜੀ) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਕੰਮ ਸੁਭਾਵਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

4. ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਅਤੇ 10 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ-

- (ੲ) * * * * *
- (ਬੀ) * * * * *
- (ਸੀ) * * * * *

(ਡੀ) ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਡਾਰਟਰੀ ਜਾਂ ਸਰਜੀਕਲ ਲੋੜਾਂ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ, ਰਮਜ਼ੋਰ, ਬੇਸਗਾਰਾ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਯੋਗ ਦੇ ਇਲਾਜ ਜਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਆਰੋਗਾਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੁਰਾਨਾਂ;

(ਈ) * * * * *
* * * * *

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਰੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਡਾਰਟਰੀ ਯੋਜਨਾ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਮੋ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਵਧਾਰਕ ਆਦਾਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਰੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਲਾਭ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਰਤ ਦੀ ਸੀਮਤ, ਸਮੱਗਰੀ, ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੋਜਨਾਵਾਰ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਨਾਫ਼ਾ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਯੁੱਜੀ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ। ਇਸ ਲਈ ਡਾਰਟਰ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਫੀਸ ਨੂੰ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਹ 73 ਸੀ.ਜੇ.ਐਸ. 3 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ-

"ਮੁਨਾਫ਼ਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਲਾਭ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਯੁੱਜੀ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭ; ਉਹ ਲਾਭ ਜੋ ਰਿਮੋ ਆਰੋਗਾਰ ਜਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰਸੀਦਾਂ ਅਤੇ ਆਦਾਇਗੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮਦਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ, ਚਾਰਜਜ਼ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਲਾਭ ਜਾਂ ਫਾਇਦਾ; ਰਿਮੋ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਮੋ ਆਰੋਗਾਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਲਾਭ; ਯੋਜਨਾਵਾਰ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਲਾਭ, ਕਿਰਤ, ਸਮੱਗਰੀ, ਕਿਰਾਏ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਯੁੱਜੀ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ।

'ਮੁਨਾਫ਼ਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਸੀਦਾਂ, ਯਾਨੀ ਕਮਾਈ ਨਹੀਂ; ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਣ, ਜਾਂ ਖਾਸ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੀ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਕੀਮਤ; ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਤਪਾਦਨ, ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਵੱਧ; ਇਸ ਲਈ, ਰਿਮੋ ਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ; ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

ਵਿਦਵਾਨ ਵਰੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਨੂੰਨੀ ਖੋਸ਼ੇ, ਖਾਦਰੀਆਂ ਦਾ ਖੋਸ਼ਾ ਅਤੇ ਡਾਰਟਰੀ ਦਾ ਖੋਸ਼ਾ ਤਰਨੀਰੀ ਆਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਮਤਰ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਖੋਸ਼ੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੋਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਖੁਦਾਨ ਰੀਤੀਆਂ ਮੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਰੀਤਾ ਗਿਆ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਖਾਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਾਰਟਰੀ ਖੋਸ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ, ਹਿਊਰੇਟਮ ਦੀ ਸਹੂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਡਾਰਟਰੀ ਖ਼ੈਰਟੀਸ਼ਨਰ ਮੇਵਾ ਖੁਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਰੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ। ਉਹ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟ ਰੀਤੇ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਡਬਲਯੂ. ਡਬਲਯੂ. ਓਲੀਵਰ ਬਨਾਮ ਜੇਮਜ਼ ਡਬਲਯੂ. ਗਲਮਟੇਡ (1), ਅਤੇ ਲੌਰੇਲਡੇਲ ਸੇਮੈਟਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮੈਥਿਊਜ਼ (2), ਦਲੀਲ ਭਾਵੇਂ ਆਕਰਸ਼ਕ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮਲਾਹਕਾਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਬਦ 'ਲਾਭ' ਦੇ ਆਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਆਖਿਆ ਰੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 73 ਮੀ.ਜੇ.ਐਸ. ਦੇ ਖੰਨਾ 1 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਦੁਰਵੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਰੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਖੂਰਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਗੀਆਂ:-

"ਇਹ (ਮੁਨਾਫਾ) ਇੱਕ ਲਚਕੀਲਾ, ਸਾਧੇਖਿਰ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਰਥਾਂ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਕਸਰ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਅਸਥਿਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਰਾਨੂੰਨੀ ਆਰਥ ਰੱਖਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ, ਰਾਨੂੰਨੀ ਭਾਵ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਖਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਖਾਮ ਆਰਥ ਖੱਬਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਰੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ"

ਇਸ ਲਈ, ਸਹੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 'ਲਾਭ' ਸ਼ਬਦ ਮੈਡੀਕਲ ਖ਼ੈਰਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੀਤੇ ਗਏ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸੰਕੇਤ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਰੀਤਾ ਗਿਆ ਪਹਿਲਾ ਐਕਟ 1940 ਦਾ ਖੰਨਾਬ ਟਰੇਡ ਇੰਫਲਾਈਜ਼ ਐਕਟ ਸੀ। ਇਸਨੂੰ ਖੰਨਾਬ ਸਾਧਮ ਐਂਡ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟਸ ਐਕਟ (1958 ਦਾ ਖੰਨਾਬ ਐਕਟ 15) ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1940 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿਰਫ ਉਹ ਆਗੇ ਹੀ ਕਵਰ ਰੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਮੁਨਾਫੇ ਲਈ

ਰੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ 1958 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਹ ਅਗਾਏ ਵੀ ਕਵਰ ਰੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਲਾਭ ਲਈ ਰੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 'ਖੋਜ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, 72 ਸੀ.ਜੇ.ਐਸ. ਦੇ ਖੰਨਾ 1215 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

"ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਖੋਜ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਰਾਨੂੰਨੀ ਖਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ

(1) 86 S.E. 2nd 858

(2) 47 A. 2nd 277

ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਜੋ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ, ਸ਼ਾਇਦ, ਕੁਝ ਖੁੱਖ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਕਾ ਰੀਤੀ ਖੂਰੀ ਖਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਥਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਰ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਨਤਕ ਖੋਜ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਵੱਖਰੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਗਿਆਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 'ਖੋਜ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ, ਕਾਰੋਬਾਰ, ਕਾਲਿੰਗ ਜਾਂ ਕਿਤੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਤਾਂ 'ਲਾਭ' ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 'ਖੋਜ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੰਕੁਚਿਤ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਗੁਣ ਸਾਮਾਜਿਕਤਾ ਦੇ ਰੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਖਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭਕਰਮ ਦੁਆਰਾ ਖੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੂਭੁਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ: -

"ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਨਿਯਮ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਰੀਕਰਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੱਤ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਮੰਦਿਯਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਮੰਦਿਯਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 1, ਸੈਕਸ਼ਨ 10(1) ਵਿੱਚ 'ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਚੁੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ' ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਖੂਰੀਕਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੰਦਿਯਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਕੀ ਅਣਗਹਿਲੀ

ਵਾਲੇ ਰਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ, ਜੋ ਕਿ ਰਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਰੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਮ ਦੀਆਂ ਬਿਹਤਰ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਘੰਟੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਰਕਮ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਕਾਰਕ ਜੋ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਖਾਬੇਦੀਆਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਕਰਨਗੇ, ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਗੈਰਵਾਜਬ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ, ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ-ਕੀ ਖਾਬੇਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਰਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਨ? ਇਸ ਟੈਸਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨਾ ਤਾਂ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ 48-ਘੰਟੇ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖੁੱਲਣ ਅਤੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਰਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਧੁਨਿਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕੀ ਧਾਰਨਾ, ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਤੱਤ ਜੋ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਸਥਿਰ ਜਾਂ ਸਥਿਰ ਹਨ, ਘੱਟ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹਨ, ਸਿਰਫ ਸਮਾਜਿਕ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਜਾਂ ਸੂਚਕਾਂਕ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਧਦਾ ਅਤੇ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(ਡੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 'ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ 'ਲਾਭ' ਅਤੇ 'ਖੋਸ਼ੀ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਯ ਭਾਵਨਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਪਾਰ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਖੋਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ 'ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰੇ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਯਿਯਾਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਘੱਟ ਉਸ ਨੇ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਡਾਕਟਰੀ ਖੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸੇ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਖੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੀ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ 'ਲਾਭ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਰਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਕੋਈ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਹ ਸਿਰਾਇਤ ਲਈ ਇਹ ਵਪਾਰਕ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ 'ਤੇ ਖਾੜਾ

ਅਸਰ ਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆਤ ਵਰੀਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜਾ ਵਿਵਾਦ ਐਰਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (ਜੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸੁਭਾਵਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਤਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮਰੀਜ਼ ਕਦੋਂ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਰੀਜ਼ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਦੋਂ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ। ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਮਰੀਜ਼ ਲਈ ਉਪਲਬਧਤਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰਕ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਨਿਰਘੋਰ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਵਿਯਕਤੀਗਤ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਐਰਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਹਨ। ਖਰ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹੀ ਵਿਚਾਰ, ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਘੰਟੇ ਹਨ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਿਰਫ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਵਿਯਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਮ ਅਤੇ ਰੁਟੀਨ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਰੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਐਰਟ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(ਜੀ) ਲਈ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਵਿਯਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਭਾਵ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਯਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਕੰਮ ਸੁਭਾਵਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਯਕਤੀ ਕੁਝ-ਕੁਝ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਥਾ ਕੁਝ-ਕੁਝ ਕੇ ਨਹੀਂ ਖੁਲ੍ਹ ਰਹੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਕੰਮਕਾਜੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਕੰਮ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਰੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਮੰਨ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 24 ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਹਨ - ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਰੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਤੀਜਾ ਵਿਵਾਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਰੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖੋਜ ਰੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਵਿਦਵਾਨ ਵਰੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਰੋਮ ਨਹੀਂ ਰਚੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ, ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਰੋਮ ਰਚੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਰੀਲ ਨੇ ਇਸਦਾ ਰੀਤਾ ਕਿ ਐਰਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਣੇਏ ਦੇ ਰੋਮ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਰਖੁਰਨ ਸਿੱਟੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਹੀਜ਼ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ 50 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਵਾਧੂ ਆਰਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 8 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਆਮ ਲੋਕ ਡਾਰਟਰ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਖੁਰਾ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸੱਟ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਵੇਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਰੋਮ ਰਚ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਟਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਰਟਰੀ ਪ੍ਰੈਰਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖੋਜੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਵਾਜਬ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਰੋਮ ਵਿੱਚ ਰਮਚਾਰੀ; ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਬਿਮਾਰ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਵੀ ਰੋਮ ਰਚਦੇ ਹਨ; ਫਿਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਹੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਲਾਭ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੇਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਗੈਰਵਾਜਬ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯਾਰਡ-ਸਟਿੱਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੋਜੇ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਟਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਟਾਉਣਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) (ਜੀ) ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੈਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (6) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

- "19. (1) ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ-
- (ੲ) * * * * *
  - (ਬੀ) * * * * *
  - (ਸੀ) * * * * *

(ਡੀ) * * * * *

(ਈ) * * * * *

(ਐਫ) * * * * *

(ਜੀ) ਰਿਸੇ ਖੇਸ਼ੇ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਰਿਸੇ ਵੀ ਕਿੱਤੇ, ਵਧਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ।

(2) * * * * *

(3) * * * * *

(4) * * * * *

(5) * * * * *

(6) ਉਪਰੋਕਤ ਯਾਰਾ ਦੇ ਉਪ-ਯਾਰਾ (ਜੀ) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਰਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਅਭਿਆਸ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਖਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਉਪ- ਯਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ, ਅਤੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ ਯਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਰਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ,

(i) ਰਿਸੇ ਖੇਸ਼ੇ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰਿਸੇ ਕਿੱਤੇ, ਵਧਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਖੇਸ਼ੇਵਰ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ, ਜਾਂ

(ii) ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਸੇ ਕਾਰਖੇਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਰਿਸੇ ਵੀ ਵਧਾਰ, ਕਾਰੋਬਾਰ, ਉਦਯੋਗ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ, ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਂ ਅੰਸਰ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਜਾਂ ਰਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ।

ਇਸ ਖੜਾਅ 'ਤੇ ਸੁਖਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਖੇਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਚਿਤਾਮਨਗਾਓ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (1) ਵਿੱਚ, ਸੁਖਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਦੇ ਹਨ:-

ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਹੁਦਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਗੈਰ- ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਖਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਦੂਜੇ ਸਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੀਜ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ

ਬੀੜੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਰਾਹਬਾਰ ਨੂੰ ਖੁਰਾ ਰਨ ਦੀ ਯਾਬੰਦੀ ਮੰਵਿਯਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਜੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਮੇਲਿਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਯਾਬੰਦੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖੋਸ਼ੇ ਅਤੇ ਰਾਹਬਾਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਵਾਰੰਸ 'ਵਾਜਬ ਯਾਬੰਦੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਯਕਤੀ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀਮਾ ਆਖਗੁਦਰੀ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਰਿਰਤੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਧਰੇ। 'ਵਾਜਬ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਕੋਰਮ ਦੀ ਚੋਣ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਨ ਨਿਰਯਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਨੂੰਨ ਜੋ ਮਨਮਾਨੇ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਯਾਰਾ 19(1)(ਜੀ) ਵਿੱਚ ਗਰੰਟੀਸੁਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਯਾਰਾ 19 ਦੀ ਕਲਾਜ (6) ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਕੇਤਰਣ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਗੁਣ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਦਰਾਸ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਜੀ. ਕੋਯ (1), ਖੰਨਾ 199 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ:-

"ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡਾ. ਐਨ.ਬੀ. ਖਰੇ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ (2) ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੀ ਯਾਰਾ (5)

ਅਧੀਨ ਨਿਯਾਂਇਰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਧਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੇਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ

(1) A.I.R.1951 S.C.118

(1) A.I.R.1952 S.C.196

(2) (1950) S.C.R. 519

'ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਯਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣਾ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਭਿਆਸ' ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਖੋਜ ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਖੁਗਟ ਕੀਤਾ (ਦੂਜੇ ਜੱਜ ਨੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ) ਕਿ ਖੁਤੀਬੰਧਿਤ ਯਾਬੰਦੀਸੁਦਾ ਰਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਅਤੇ ਖੁਰਿਰਿਆਤਮਕ ਧਰਿਲੁਆਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬਤਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਧਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਯਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਢੰਗਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੇਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਧਰੀਖਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਿਰਯਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਯਕਤੀਗਤ ਕਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਮਾਧਦੰਡ, ਜਾਂ ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਆਮ ਖੈਟਰਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ

ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਧਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਅੰਤਰੀਵ ਉਦੇਸ਼, ਬੁਰਾਈ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ, ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਨੁਧਾਤ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਸਭ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮੂਲੀ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜੇ ਵਾਜਬ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੋਚਣ ਦੇ ਢੰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ, ਧਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸਮਝਿਆ ਹੈ।

ਯੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਬੋਧ ਗੋਪਾਲ (1), ਖੰਨਾ 104 ਵਿੱਚ, ਰਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਧਾਨਕ ਮਾਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਦੀ ਗੱਦ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀਤਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲਗਾਇਆ। ਉਥੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 19 ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਲਾਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਧਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਬਾਰੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਥਰਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਦਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2) ਵਿੱਚ, ਧਾਬੰਦੀ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

(1) A.I.R.1954 S.C.92

(2) A.I.R.1958 S.C. 578

ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਬੰਦੀ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਹੰਮਦ ਹਨੀਫ਼ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (3) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੀ ਕਲਾਜ਼ (6) ਇੱਕ ਰਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ 19 ਦੀ ਕਲਾਜ਼ (1) ਦੀ ਸਬ ਕਲਾਜ਼ (ਜੀ) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਧਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਧਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕੀ ਵਾਜਬ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕੀਆਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਕੀ ਵਾਜਬ

ਜੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਖਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਸਬ ਰਲਾਜ (ਜੀ) ਦੁਆਰਾ ਖ਼ੁਦਾਨ ਰੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਗਟ ਰੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਰਲਾਜ (6) ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਖ਼ੁਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਖਾਬੰਦੀ ਖ਼ਰੇਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਰੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਖਾਬੰਦੀਆਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵਾਜ਼ਬ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੋਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਖ਼ਵਾਨਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਖਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਜ਼ਬ ਖਾਬੰਦੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮਯਨਦਾਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਖੋਜਾਬ ਰਾਜ (ਸੀ. ਡਬਲਯੂ. ਨੰ. 164 ਆਫ਼ 1958) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਖ਼ੈਰਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਉਥੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 7, 8, 11, 12, 13, 14, 20 ਅਤੇ 21 ਹਨ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ 'ਬੀ' ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਖਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30(1) ਦੇ ਉਥੇ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਰੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਰ, ਹਸਥਤਾਲਾਂ, ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮਾਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖ਼ੈਰਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਰਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੈਰਸ਼ਨ 7 ਅਧਿਕਤਮ ਘੰਟੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਘੰਟੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਲਈ 48 ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ 9 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੈਰਸ਼ਨ 7 ਦੀ ਉਥ ਧਾਰਾ (2) ਮੌਸਮੀ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਅਸਧਾਰਨ ਦਬਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਵਾਧੂ 50 ਘੰਟੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਉਵਰਟਾਈਮ ਲਈ ਘੰਟੇ ਦੁਆਰਾ ਗਣਨਾ ਰੀਤੀ ਗਈ ਆਮ ਉਜਰਤ ਦੀ ਦੁੱਗਣੀ ਦਰ 'ਤੇ ਉਵਰਟਾਈਮ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਵੀ ਖ਼ੁਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਕਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਇੰਨੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ (3) A.I.R.1958 S.C.731

ਸਾਮਲ ਰੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਕਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਕਲੀਲ ਸਹੀ ਹੈ। ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਥੋੜੀ ਨਾਖੁਸ਼ ਹੈ, ਖਰ ਜੇ ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਹੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਸਿਰਫ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਮਾਲਕ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ "ਮੈਰਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਖ਼ੁਦਾਨ

ਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਰਥ ਵਿਚ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ, ਖਰ ਇਹ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ੁਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੰਮ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਿਸਟਰ ਕਪੂਰ, ਖਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 7(5) ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਵਰ ਕਰੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਜ਼ਗਾਰ ਖ਼ਾਖ਼ਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ," ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਾਲਕ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਹੈ। ਖਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਨੂੰ ਸਮਝੋ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਖਰ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ, ਜਿੱਥੇ ਤੌਰ ਮੈਂਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਯਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 7(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਖਾਸ ਦਿਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 7(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਵਾਧੂ ਮਿਆਦ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਖਰ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲ ਗੁਣ ਮੈਂਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੀ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿਮਾਹੀ ਵਿੱਚ 50 ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਦਰਟਾਈਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਮਾਧਾਰਨ ਦਰ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਇੱਕ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੀ ਖਾਲਸ਼ਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਹ ਯਾਬੰਦੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਯਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗੰਗਾਮੀ ਕੰਮ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਖੇਟੇ ਲਈ ਉਜ਼ਰਤ ਦੀ ਆਮ ਦਰ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਹ ਰਿਆਇਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਸਲ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਧੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੌਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਾਮ ਜਾਂ ਭੋਜਨ ਲਈ ਅੰਤਰਾਲਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਸ਼ੇ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਯਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਇੱਕ ਗੁਣੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੌਰ ਮੈਂਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਲੋਜ਼-ਡੋ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜੋ ਮੈਂਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਖਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 (ਬੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਣੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਿਨ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਮਥਾ ਦੁਆਰਾ ਰੇਮ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੈਰਸਨ 12 ਛੁੱਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਯਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਕਿ ਛੁੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵੀ ਕਿਸੇ ਰਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਰੇਮ 'ਤੇ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਘੋਟੇ ਦੁਆਰਾ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮ ਉਜਰਤ ਦੀ ਦੁੱਗਣੀ ਦਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਮਲ ਮੁਸ਼ਕਲ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਮੰਮਥਾ ਦਾ ਰੇਮ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਦੁੱਗਣੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਖੈਂਦੀ ਹੈ, ਮੰਮਥਾ ਦੇ ਰੇਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਯਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਮਥਾਵਾਂ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਮੰਮਥਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੰਮਥਾਵਾਂ ਹਨ।

ਮੈਰਸਨ 13 ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਰਸਨ 14 ਸਿਰਫ਼ ਛੁੱਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਰੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਿਰਫ਼ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਜੋ ਮੈਰਸਨ 20(2) 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਖ਼ੁਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੇਮ ਦੇ ਘੋਟੇ, ਆਰਾਮ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਸ਼ੀਅਨਾਂ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਰਰਮਚਾਰੀ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਿਖਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਰੇਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਰਟਰ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਨੋਟੀਸ਼ੀਅਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੇਮ ਦੇ ਘੋਟੇ ਵੱਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰਰਮਚਾਰੀ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਫਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਖਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਘਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਖਹਿਲਾਂ ਰਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਡਾਰਟਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਾਰਟਰ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਰਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਖੁਰਤ ਕੋਈ ਵੀ ਆਮ ਕਲਰਰ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਖਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਕੇਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਯਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਆਖਰੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੈਰਸਨ 20(1) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ 'ਬੀ' ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਫਾਰਮ ਬੀ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਡੀਕਲ ਯੂਰਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਯੂਰਟੀਸ਼ਨਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਯੂਰਟੀਸ਼ਨਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਰੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਡੀਕਲ ਯੂਰਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਛੋਟ ਵਾਲੇ ਖੁਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਭਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਉਹ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਖੂਰਤੀ ਰੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਰਲਏ ਹਨ ਜੋ ਮੈਡੀਕਲ ਯੂਰਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਰਾਜਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਭੁੱਲ ਲਈ, ਡਾਰਟਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਧੈਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਾਰੇ ਰਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਰੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਰੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਰੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਰੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਰੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਲਾਭਦਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਛੋਟਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਰੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਡੀਕਲ ਯੂਰਟੀਸ਼ਨਰਾਂ 'ਤੇ ਖਾਬੇਦੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਗੈਰਵਾਜਬ ਬਣੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਖਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਰੀਦ ਨਹੀਂ ਰੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਯੂਰਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਖੁਰਤ ਰੀਤੇ ਗਏ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਰੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਡਾਰਟਰੀ ਖੋਸ਼ੇ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਆਰਾਮ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਹਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹਦਾ ਰਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਰੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਯਟੀਸ਼ਨਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਾਰਟਰੀ ਖੋਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਰਨੀਰੀ ਸਟਾਫ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਰਸਾਂ, ਕੋਚਿੰਗਰ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਆਦਿ ਦੀ ਭਾਰੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਉਹ ਦੂਜੇ ਖੋਜ-ਮਾਲਾ ਐਜਨਟਾ 1956, ਖੋਜੇ 533 ਅਤੇ 537 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੀ ਖੋਜ-ਮਾਲਾ ਐਜਨਟਾ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਘਾਟ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਯਟੀਸ਼ਨਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਟਾਫ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਖਣਾ ਰਿੱਤਾ ਚਲਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਟਾਫ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਖਾਬੇਦੀਆਂ ਖੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹਨ ਅਤੇ

ਇਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੁਹੰਮਦ ਜਨੀਫ਼ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਦੇ ਰੋਸ ਵੱਲ ਵੀ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਧਰੀਮ ਰੋਸਟ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਤੀਜੀ ਖੰਜ ਮਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰੋਸਟ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁਣ ਬਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਮੈਡੀਕਲ ਫ਼ੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਨ (ਜੋ "ਹੁਣ ਸਟੈਂਡ" ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਖਾਬੰਦੀਆਂ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਾਧਮ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੋਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਰੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਮੈਡੀਕਲ ਫ਼ੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਖੜੇ ਹਨ)। ਇਹ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਫ਼ੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੇ ਖੋਸ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ। ਬਾਰੀ ਖਾਬੰਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵੈਧ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉੱਪਰ ਜੇ ਰਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧੁੱਤਖ ਰਾਨੂੰਨ ਮੰਦਿਯਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19, ਮੰਦਿਯਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 (1) (ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਫ਼ੈਕਟੀਸ਼ਨਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਫ਼ੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਖਰ ਲਾਗਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫ਼ੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਰਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਸਲ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹਿੱਸਾ ਮੈਡੀਕਲ ਫ਼ੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਡੀਕਲ ਫ਼ੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਜਾਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਅੱਗੇ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਵਾਲੇ ਖੱਤਰ ਨੂੰ ਸਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਜੇ. --ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਮ.ਕੇ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ
ਆਖਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ
ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ, ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਧੁਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ
ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਤਾ: ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ,